

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

OKTOBER 1971

NR. 3 - 16. ÅRGANG

Disse plater fra gamle ovner (1608) fantes på Nedre Ranheim da fabrikken kjøpte eiendommen i 1907.

Bedriftsavis for A/S RANHEIM PAPIRFABRIK RANHEIM

Innhold:

	Side
Vi retter blikket fremover	1
Anton Ellingsen 70 år ..	3
R.P.s historie	4
En ny epoke	6
Protokoll	7
Fjæra	10
Luftforurensning	11
Odd Smith	13
Hvorfor har skatten	14
Pensjonistturen	18
Personalia	

✱

Omslagsbildet:

Høst og jegere i alle buer

✱

Redaksjonskomiteen:

Fr. Kiær
E. Ahlberg
T. Barstad
K. Hilmarsen
A. Wæraas

Redaktør:

B. Moksnes

Vi retter blikket fremover

Sammenslutningen av vår bedrift med Nordenfjelske Treforedling er nu et faktum efter at aksjene i Ranheim ble overtatt av de nye eiere 1. juli i år.

Bakgrunnen for denne sak er fylldig beskrevet tidligere i Ranheims-Nytt. Tiden er nu kommet til å rette oppmerksomheten fremover og legge forholdene til rette slik at det nye fellesskap blir til størst mulig gagn for begge parter. Allerede i begynnelsen av juli møttes lederskiktet i våre to selskaper for å ta fatt på dette arbeide. Der ble nedsatt avdelingsvise utvalg som hvert på sitt område skulle utrede fordelene ved fellesskapet. Samtidig ble der oppnevnt et hovedutvalg som skal ta for seg den fremtidige industripolitikk på Ranheim i konsernsammenheng.

Konklusjonene av dette utredningsarbeide foreligger ennå ikke, men enkelte hovedretningslinjer synes klare. Ranheim vil fortsette som selvstendig enhet, og vår organisasjon vil stort sett bli uberørt av sammenslutningen når en ser bort fra samordning på virkessiden der de store

integrasjonsfordeler er å hente. Av stor betydning er det også at fabrikkens navn vil bli opprettholdt. Vi vil fortsette å seile under eget flagg og «Ranheim Kraft» vil fortsatt være et begrep på verdensmarkedet.

Cellulosefabrikkens fremtid vil ikke bli avgjort før retningslinjene for en fremtidig utvikling er fastlagt og celluloseprosjektet er nærmere utredet. Plassering og utforming av den nye cellulosefabrikk vil være avhengig først og fremst av fabrikkens samlede behov for cellulose, av fremtidig virkestilgang, av hensyn til rasjonell tømmertransport og virkes-håndtering, integrasjonsfordeler med eksisterende anlegg og ikke minst av miljøhensyn.

Forholdene ligger til rette for en fortsatt vekst og utvikling av fabrikk på Ranheim. Samtidig må det understrekes at det langt på vei er opp til oss selv — til hver enkelt av oss — hva fremtiden vil bringe. Ingen kan forsvare å opprettholde en virksomhet som i lengden ikke har eksistensberettigelse. Vi kan ikke stole på at gode konjunkturer skal kunne sikre vår fremtid. Vi må sette alt inn på gjennom vårt daglige virke å forbedre de forhold som angår oss og som vi rår over. Fra bedriftens side vil det bli lagt stor vekt på at man i nært samarbeidsforhold med representanter for alle ansatte kan bedre trivsel og effektivitet på arbeidsplassen, og vi stiller store forhåpninger til de nye samarbeidsformer som er i emning på dette felt.

Fredrik Kier

ANTHON ELLINGSEN 70 ÅR

Direktør *Anthon Ellingsen* fylte 70 år den 6. september. Det er med stor glede at jeg på vegne av bedriften og hans tidligere medarbeidere herved får bringe ham en hilsen og hyldest ved denne milepel.

Ellingsen kom til Ranheim i 1932, velutdannet og allerede med stor erfaring fra papirbransjen. Dette skulle vise seg å bli av stor betydning for bedriften i tidene som fulgte. Gjennom de vanskelige 30-årene, og under oppbygging av markeder for vår voksende produksjon av spesialiteter, gjennom krigsårenes vanskeligheter og den sterke ekspansjon som fulgte i årene etter, har Ellingsen vært en idérisk og byggende kraft. Han har æren av å ha innført begrepet «Ran-

heim Kraft», som har bidratt til å skape oss et navn på verdensmarkedet.

Ellingsens blide, elskverdige og imøtekommende vesen har skaffet ham en stor venneskare både i og utenfor bedriften. Som pensjonist har Ellingsen funnet nye utløp for sin skapende evne og virketrang. Det vil være kjent at han har nedlagt et stort arbeid i forbindelse med småkirken på Charlottenlund, et prosjekt som nu synes å skulle bli til virkelighet, og som også vi her på Ranheim vil få glede av.

Vi slutter oss til gratulantenes rekke og ønsker ham mange rike og aktive år fremover.

Fredrik Kier

Av Ranheim Papirfabriks historie

(Forts. fra nr. 2 1971)

En ranheimsfrue tegnet som liten pike denne skisse av teglverket som hun så det fra sitt hjem.

1930

Av moderniseringer kunne man i 1930 ta fatt på kokemetoden. Den såkalte Morteruds kalorisor med indirekte kokning ble først montert på en av kokerne, og resultatet fantes å være at papirets styrke lå 15—19 % høyere enn ved direkte kokning. Dessuten større produksjon i kokeriet og mindre alkaliforbruk pr. tonn papir. På grunn av de vanskelige konkurranseforhold var det av største betydning å produsere det sterkeste mulige papir, og direksjonen besluttet å bestille kalorisorer også til de andre 4 kokere. Direksjonen var oppmerksom på at den meget nødvendige ombygging av sodahuset på grunn av de knappe finanser derved ville bli noe utskutt, men fant likevel under de herskende markedsforhold å måtte ta Morterud først.

Da det kom til endelig avgjørelse ble de 4 kokerne utstyrt med sirkulasjonssystem Morterud, dog uten indirekte oppvarming ved kalorisor. Omkostningene ble kr. 65.000,—. Men ombyggingen av sodahuset måtte alt-

så ytterligere utsettes, kapital kunne ikke skaffes, det var et beløp på ca. 200.000 kroner det dreide seg om.

Man vil kanskje ha festet seg ved at etter 1921 har det foran ikke vært nevnt noe om Ranheims forsyning av ved. Det var i de forløpne år ingen egentlige vansker med vedforsyningen, men en del tømmer måtte man alltid ha på lager som reserve. I 1930 var tilgangen på bakved og flisved så bra, at man kunne selge ca. 9000 m³ av et innkjøpt kvantum slipved.

Det var rolige arbeidsforhold i 1930. Tarifforhandlingene førte til at lønnsavtalen ble forlenget til 15/3 1931. Vannsituasjonene ga anledning til noen bekymring, det ble 3 ukers totalstans i tiden fra 16/8 til 7/9.

Ellers gikk fabrikken med full drift hele året med resultat 11.245 tonn pakket papir. Reduksjonen fra fjorårets 11.722 tonn skyldtes de 3 ukers stans. Døgnproduksjonen var steget litt, ca. 1 tonn pr. døgn — ca. 2,5 %. Produksjonsprisen gikk ned fra 286 kroner til 270 kroner. Under 1929 er den pris betegnet som en slags normal

(kanskje litt under). Den svingte omkring dette nivå ca. 10 år fremover, gjennomsnittet lå på ca. 278 kroner.

For så vidt så det bra ut. Men på salgssiden ble det nokså ille. Forverringen fra slutten av 1929 fortsatte og økte ytterligere. Bamble kraftpappirfabrik (under Borregaard) stanset og kom til å bli ute av drift over et år. Prisfallet var 20—25 %, ca. £ 4 pr. tonn.

For videre å gjengi årsberetningen:

... «likesom det stadig er blitt vanskeligere å skaffe de nødvendige ordres for å holde maskinene i full gang. Dette gjør seg spesielt gjeldende, for så vidt angår tykk uglittet kvalitet, hvorav vår produksjon er forholdsvis meget stor. Det hovedsagelige avsetningsmarked har i 1930 som i foregående år vært England, idet forbruket av sementpappir på kontinentet ikke har avtatt så stort kvantum som man ventet det skulle gjøre, — dette nærmest som følge av den mindre byggevirksomhet. Etterspørselen for oversjøisk eksport har likeledes vært meget liten og prisene svært lave. Det er derfor kun som følge av den reduserte produksjonspris at det i det hele tatt har vært mulig å kjøre med balanse.»

Man så hen til og stillet kanskje visse forhåpninger, ja, man så som eneste utvei internasjonal overenskomst om produksjon og priser. Men en drøftelse mellom norske, svenske og finske kraftpappirfabrikker hadde ikke ført til resultat, idet «man fant det lite formålstjenlig å gå til innskrenkning i produksjonen av kraftpappir så lenge prisen på kraftmasse var så uhørt lav, og kraftsellulosefabrikkene ikke gikk til innskrenkning i produksjonen i fornøden utstrekning. Direksjonen fant det under disse omstendigheter riktig å akseptere de priser som kunne oppnås for kraftpappiret, og derved søke å holde fabrikkene i drift i størst mulig utstrekning.

På disse premisser kunne man ikke vente noe tilfredsstillende årsoppgjør. Det står for oss at det må ha vært litt av en lettelse for aksjonærene da årsregnskapet tross alt viste et brutto overskudd, driftsoverskudd på ca.. 147.000 kroner, som i sin helhet ble brukt til avskrivninger. Men man

måtte innstille seg på litt av hvert for fremtiden. Summen av bankgjeld, akseptor og annen gjeld lå på ca. 2.5 mill. kroner, med en aksjekapital på omtrent en tiendedel derav.

1931

Året 1931 har vært kalt bunnåret for Ranheim. Rent tallmessig hadde nok årene 1921 og 1922 vist større underskudd på driften enn 1931 skulle vise seg å gi, men da kunne man føre opp oppskrivninger av realverdiene, som ikke kan betegnes som uforsvarlige.

Etter hva det er gjort rede for under 1930 behøves ingen nærmere forklaring på at fortsettelse av moderniseringene i fabrikkene, først da ombygging av sodahuset, ikke kunne komme på tale. En i 1930 besluttet anskaffelse av krepptmaskin og asfaltmaskin ble gjennomført.

Det var på to fronter kampen ble ført i 1931. På den indre front mot de vanskeligheter som lønnskonflikten skapte. De begynte pr. 15/3 da tariffoverenskomsten skulle revideres, og trykket av tidene krevde arbeidsgiverne en lønnsreduksjon på 25 %. Et sådant krav måtte selvfølgelig vekke voldsom motstand hos arbeiderne, og kravet ble avslått. Arbeidsgiverne svarte med lock-out fra 15/3. Denne lock-out varte i hele 25 uker, til den ble hevet fra 8/9 på grunnlag av et mindre lønnsnedslag, ca. 6 %. Men et halvt års drift var tapt for Ranheim, og derav de siste par måneder i en periode da det var livlig etterspørsel etter kraftpappir. Det tap Ranheim Fabrikker fikk ved arbeidsstans ble beregnet til kr. 300.000,—, med hvilket beløp selskapets driftskapital altså ble redusert. Den var knapp nok på forhånd.

På salgssiden var utviklingen en vekselvirkning mellom verdenskonjunkturene og den hjemlige front, og utviklingen forløp i store trekk slik:

Den engelske beskyttelsestoll på 16.7 % for kraftpappir, innført 1926 for 5 år, utløp pr. 1/5 1931. Fra den tid kunne kraftpappir innføres fritt til United Kingdom, med den følge at det ble foretatt store innkjøp for å fylle lagrene, som var tømt i siste del av tollperioden. Men det var ingen

hjelp i det for de fabrikker som var ute av drift som Ranheim. De svenske og finske kraftpapirfabrikker gikk for fullt og solgte mere enn de kunne produsere. Følgene for Ranheim var ikke bare tapt fortjeneste, men også at man mistet en del av de gamle kunder i England, som forsynte seg med kraftpapir fra Sverige og Finland. Et fornyet forsøk i mai på møte i London for å få i stand interskandinavisk samarbeid hadde ikke ført til

noe resultat. Da så Ranheim etter arbeidsstansens slutt kom i gang igjen 8/9 var ordremappen meget tynn. Men på grunn av frykt for fornyet toll i England kjøpte engelskmennene utover høsten praktisk talt alt det kraftpapir de kunne komme over. Ranheim fikk ordres for fullt drift til henimot årets utgang til «priser som beregnes å skaffe full dekning for alle driftsutgifter.»

(Forts.)

* * *

En ny epoke

Ranheim Papirfabriks historie har vært skiftende på mange måter, men har alltid vært regnet for en god og trygg arbeidsplass.

Bedriften har skiftet eiere flere ganger og har gått igjennom mange harde perioder, men alltid kommet over krisen med hodet over vannet.

I og med sammenslutningen av Trøndelagens 3 største treforedlingsbedrifter er vi blitt et meget slagkraftig konsern med allsidig produksjon og store muligheter for fortsatt ekspansjon. Ikke alle på Ranheim har vært like begeistret for det nye som er skjedd, men personlig mener jeg at det som er gjort er det eneste riktige, alt tatt i betraktning.

Tidene forandres og den tekniske fremgang er så stor og foregår så hurtig at det er vanskelig å forstå for den almene mann. Fremtidens planer for Ranheim er ennå ikke klarlagt, men at våre nye eiere satser stort på Ranheim, vet vi, og mer enn noen sinne før er det om å gjøre at hver mann på sin plass går helhjertet inn for full innsats.

I den beinhard konkurranse vi har i vår industri, tåles det ingen lunkenhet, men full innsats, for her gjelder det vårt være eller ikke være.

Gamle fordommer må legges bort og alle må se fremover. Vi vet at vi har et styre og en bedriftsledelse som er sitt ansvar bevisst, og det er vår plikt å støtte fullt og helt opp om deres planer og målsetting.

Bedriftens målsetting er og skal også være de ansattes.

Nye og bedre samarbeidsformer må innføres.

Mere informasjon fra toppledelsen og helt ned på gulvplanet må til.

Medbestemmelsesrett er et ord vi hører stadig i forbindelse med bedriftsdemokrati. Alt dette er ting som kommer langsomt, men sikkert. Men krever vi å være med og bestemme over vår egen arbeidsplass, må vi heller ikke glemme at vi tar på oss et mye større ansvar enn vi hittil har hatt.

For tiden er det labert innen papirindustrien, men det bør anspore oss alle sammen til ekstra innsats, for vi vet at dette er forbigående p.g.a. større produksjon enn etterspørsel og forbruk, men prognosene viser at dette vil nok rette på seg igjen.

TB

PROTOKOLL FRA MØTE

I BEDRIFTSUTVALGET

Møtet ble holdt i konferanserommet kl. 1800. Til stede: Fr. Kiær, A. Efschén, E. Dyblie, A. Møller, K. Hilmarsen, G. Haavi, P. Myhre, E. Gipping, A. Eidem, A. Knudsen, A. Berge, J. Hongslo, S. Mosand.

Spesielt innbudte: Direktør Rolv Lindseth, direktør Th. Overwien og økonomisjef T. Schjetne.

Dagsorden:

- 1) Sammenslutningen med Nordenfjelske Treforedling A/S.
- 2) Orienterende meddelelser fra bedriftsledelsen.
- 3) Regnskap for året 1970.

Fungerende formann, personalsjef Hilmarsen, åpnet møtet med å ønske direktør Rolv Lindseth ved Nordenfjelske Treforedling A/S, direktør Th. Overwien og økonomisjef Schjetne, som spesielt innbudte, hjertelig velkommen.

1) *Sammenslutningen med Nordenfjelske Treforedling A/S.*

Direktør Fredrik Kiær ga som innledning en kort oversikt over de forhandlinger som har funnet sted og som har ført til at A/S Ranheim Papirfabrik overtas av Nordenfjelske Treforedling A/S — en sak som nå er en realitet.

Bedriftsutvalget er blitt holdt løpende orientert om denne sak siden desember 1969, da begge bedrifter offentliggjorde sine planer om å anlegge ny cellulosefabrikk, og da som en følge av dette, tanken om et samarbeid mellom de to bedrifter ble brakt på bane. De ansatte ved Ranheim er naturlig nok spent på hva fremtiden vil bringe, men på den annen side er stemningen ved bedriften preget av ro og tillit til at den sammenslutning som nå har funnet sted, og som er i tråd med anerkjente prinsipper for strukturrasjonalisering i vår bransje, vil gi Ranheim gode muligheter for en positiv utvikling i fremtiden.

Ordet ble så gitt til direktør Rolv Lindseth, som trakk opp retningslin-

jene for den fremtidige virksomhet og samarbeid.

Direktør Lindseth ga uttrykk for sin glede over den tillit og de rolige former som har preget forhandlingene, og han så sammenslutningen som en stor fordel for betjening av det nordenfjelske distrikt rent skogmessig sett.

I denne forbindelse nevnte han også Nordenfjelske Treforedlings overtakelse av Van Severen, og at man ved samkjøring av de tre bedrifter har muligheter for å skape en sterk og slagkraftig enhet.

I og med at vår bedrift nå behersker et distrikt fra Koppang i sør til Rana i nord — Mørefylkene inkludert — står vi også sterkt i spørsmålet om kjøp av virke fra de svenske grensedistrikter på varig basis.

Direktør Lindseth kom så inn på hvilken innvirkning overtakelsen vil ha for Ranheim. Det gjenstår ennå enkelte formaliteter i forbindelse med overtagelsen, og en obligatorisk frist på 6 måneder må løpe før oppløsningen av A/S Ranheim Papirfabrik som eget aksjeselskap kan stadfestes. I juli måned vil det bli avholdt ekstraordinær generalforsamling, der valg av nytt styre vil finne sted. Styret vil bli identisk med styret i Nordenfjelske Treforedling.

Rent praktisk vil vi i den nærmeste fremtid ikke merke noen endring av nåværende drift. De første tiltak vil bli å analysere dagens markedsforhold ved å spørre oss selv: Hva er det vi vil og skal? Vi må tilpasse industrien etter virket, og når alle forhold er tatt med i betraktning, må vi kaldt og rolig bestemme oss for hvordan vi papirmessig skal se ut i fremtiden. Direktør Lindseth presiserte meget sterkt betydningen av komiteer, først på avdelingslederplan, men senere også gruppelederdiskusjoner og andre gruppearbeider som kan komme med innstilling og forslag til fremtidig drift.

Man vil basere den fremtidige virksomhet på desentralisering og en sterk

lokal ledelse. De endringer som ligger naturlig i dagen er sammenslåing av tømmerkontorer og regnskapsavdelinger og muligens også tekniske avdelinger, men de nevnte komiteer på avdelingsplan skal fremkomme med forslag til hvordan dette best kan løses.

Under diskusjonen fremholdt fagforeningsformann Peder Myhre at han mente å kunne merke et sterkt ønske blant de ansatte om at bedriften må få utvikle seg i pakt med tiden, og han ga uttrykk for at sammenslutningen av de to bedriftene i så måte var et skritt i riktig retning. Myhre antydte frykt for at Ranhelms navn — som med tiden har fått et godt rykte over hele verden — nå skulle forsvinne som varemerke, men direktør Lindseth forsikret at et godt varemerke selvsagt ikke uten videre ville bli kastet vekk.

På spørsmål om hvor den nye cellulosefabrikken ville bli plassert, kunne direktør Lindseth ikke gi noe definitivt svar. Bestemmelse om plassering av cellulosefabrikken kan først bli tatt etter en meget nøye vurdering av den drift man i fremtiden vil satse på, og det vil naturlig nok ta noen tid før man får samlet inn det komplekse av data som er nødvendig.

2) Orienterende meddelelser fra bedriftsledelsen.

Direktør Fr. Kiær orienterte om dagens markedsforhold, som dessverre viser en generell forverring i forhold til samme periode i 1970. Det er spesielt salg til eksport som har vist en tilbakegang, og den totale eksport fra Scankraft er hittil i år gått tilbake med 8 %, mens Norges andel av eksporten er redusert med 23 %. For Ranheim er salget totalt sett gått tilbake med 6 %.

Innlandssalget er imidlertid noe høyere enn for tilsvarende periode i fjor. Salget av ferdige sekker er gått opp med 7 %, og bølgepappfabrikken bidrar også sterkt i positiv retning.

Resultatet av driften ligger ca. 1 million kroner etter budsjettet, men en oppløsning av eksisterende lagerreserver vil kunne endre bildet. Det er oppstått en midlertidig bedring i ordresituasjonen, og alle papirmaski-

ner er godt belagt ut august måned. Vann- og kraftsituasjonen er for tiden meget tilfredsstillende.

Innkjøringen av «Flåkt-Tork»-anlegget på PM 6 har forløpet meget bra, og selv om det ennå gjenstår enkelte justeringer, er det klart at vi har fått frem et produkt som vil bli meget konkurransedyktig — spesielt på sekkepapir-markedet. Med dette anlegget i bruk i forbindelse med fabrikkasjon av Clupak Kraft, er vi den eneste fabrikk i verden som kan produsere et papir som har høy forlengetse både på langs og tvers.

Vi har også fått byggetillatelse for en utvidelse av bølgepappfabrikken, men naturlig nok har andre nye prosjekter av betydning hittil måttet utstå.

Det ser nå ut til å gå i orden med ytterligere tilførsler av avfallspapir, hvilket vil være nødvendig dersom vi i fremtiden skal levere omslagspapir til Nordenfjelske Treforedling.

Arbeidet med miljøvern har også prioritet, og det arbeides nå først med vår ansøking til Vassdragsvesenet vedrørende vannforurensninger.

Direktør Kiær kom også inn på det omfattende konsulentarbeid som ble avsluttet for ca. 1 år siden, og det opplegg som da ble gjennomført begynner nå å gi resultater.

Personalsjef Hilmarsen ga så en orientering om bemanningssituasjonen og tegnet et nokså nedslående bilde. En gjennomtrekk på 38 % gir oss grunn til bekymring, og for å snu utviklingen må alle krefter settes inn på å analysere alle forhold som kan ha innvirkning på turnover og fravær.

3) Regnskap for året 1970.

Økonomisjef Schjetne gikk så gjennom siste års regnskap i detalj, som viser et noe bedre regnskapsmessig resultat enn i 1968 og 1969. Samtlige deltakere fikk utlevert stensilerte oppgaver over siste års regnskap.

Møtet ble hevet ca. kl. 19.40.

* * *

I forbindelse med Bedriftsutvalgets 25-års jubileum ble det holdt middag i hovedkontorets spiseroom.

Personalsjef Hilmarsen ønsket velkommen til bords, og under middagen

ble det holdt flere taler — da først og fremst rettet til avgående direktør Th. Overwien.

Første taler var overingeniør A. Møller, som på vegne av funksjonærene overrakte direktør Overwien en radio, og i velvalgte ord hyldet direktør Overwien for hans gode lederskap og hans interesse og forståelse overfor bedriftens ansatte.

Fagforeningsformann Peder Myhre ønsket direktør Overwien mange rike år som pensjonist, og avsluttet sin tale med å overrekke Overwien en punsjballe samt øse i tinn, og øsen hadde følgende inskripsjon: «Hilsen fra Saltøya». Denne inskripsjonen skulle minne Overwien om den hjelpsomhet han har vist ved å stille Saltøya til disposisjon for Ranheim Arbeidsmannforening som feriehjem for de ansatte.

Direktør Kiær takket for det nære samarbeid han har hatt med direktør Overwien i de senere år, og som har gjort ham i stand til å overta ledelsen av en bedrift i fremgang.

Direktør Lindseth gratulerte Bedriftsutvalget med 25-årsjubileet og ønsket utvalget lykke til med den fortsatte virksomhet, som han anså for å være av uvurderlig betydning for bedriften.

Personalsjef Hilmarsen overrakte direktør Overwien en rose malt treballe som en hilsen fra Bedriftsutvalget.

Direktør Overwien takket for de gaver som så overraskende ble gitt ham, og ba om at hans takk måtte overbringes til de som hadde vært med på å gi.

Direktør Overwien gikk senere inn på bakgrunnen for etableringen av Bedriftsutvalget, og dets betydning i de 25 år som er gått siden starten. I løpet av de 100 møter som Bedriftsutvalget har avholdt har det vært muligheter for å ta opp små og store problemer, og samarbeidet i utvalget mellom bedriftsledelsen og de ansatte kan vanskelig vurderes høyt nok.

Svein Mosand
sekretær

Bruk vernesko!

Det er både riktig og nødvendig at vi merker oss hver ulykke — liten eller stor — som skjer på en arbeidsplass.

På den måten kan vi finne årsakene og forhindre gjentakelser.

Noe som ofte går igjen er skade av fot eller tær fordi man slipper ned tungt verktøy, rør, plater o. l.

I slike tilfeller har ulykken tilknytning til at vedkommende ikke bruker vernesko.

Men denne gangen vil vi gjerne få nevne en hendelse i juli med lykkelig utgang. Karl Buan ved transportavdelingen fikk ene foten overkjørt av bedriftens største truck.

Vi skulle tro at det hadde vært liten grunn til vareopptelling av tær for Buan hvis verneskoen ikke hadde vært på plass, — men det var den!

Og resultatet ble — ingen skade!

* * *

Bildet viser fra venstre, 1. rekke: Jan Rønning, Botnan, Johan Bremseth, Arvid Væraas, Olaf Eggen. 2. rekke: Hestnes, Henry Krognæs, Johansen, Konrad Brurok, arbeidsformann Sivert Syrstad, Trygve Torgersen, Leif Paulsen. — 3. rekke: Egil Anderson, Reidar Selnes, Armulf Wikdahl, Gunnar Eggen, Kåre Kaarbø, Arnt Stubban, Fr. Brurok, Jon Wikdahl, Fritjof Bjørnstad.

Fjæra - bilde

Ranheims-Nytt brakte forrige gang et gruppebilde av Källholm-skiftet, tatt for ca. 25 år siden. Vi bringer også denne gang et lignende bilde. Det er omtrent like gammelt som det forrige, altså ca. 25 år, og viser en del av de ansatte nede i Fjæra fra den gang. Noen har gått bort i løpet av disse år, andre er sluttet eller er blitt pensjonister, mens 9 fortsatt er «kvar» rundt om i bedriften.

Johansen og Stubban var på det tidspunkt bildet ble tatt beskjeftiget med å sette opp ny spise- og oppholdsbarakke der nede.

Fjæra ble lagt ned som arbeidsplass i 1967. For oss her ved bedriften som hadde vår «førstegangs-tjeneste» der nede er det litt vemodig å tenke på at dens tid er ute. Nå bød jo Fjæra enkelte ganger på svært skrale kår

til sine folk, med mørke, med vintre og snø på sporet og vestakuling og sjøgang. Men den hadde sine lyse og fine sider også. Og etter hvert som årene går så er det disse en helst minnes. Det blir da gjerne nattskiftene om sommeren, da vi under et «femminutt» på rekka ombord i «Nevra» eller «Helga» kunne sitte og se ut over en sommerstill fjord at en ny dag ble båret frem bak Skatvalsfjella og Åsenfjorden, — alt mens tjeld og storspove fløyte sine toner vidt omkring.

Den gang gikk fabrikken og verden ellers saktere rundt, og stress og hjerteinfarkt var for fremmedord å regne.

Jo, det gikk an for 25 år siden også.

aw

Luffforurensing — kan jeg gjøre noe?

Betydningen av helse og velvære av ren luft går etterhvert opp for både menigmann og myndigheter, og alle og enhver føler seg berettiget til å kritisere industrien og stiller krav om at den — og helst på timen — skal fjerne enhver form for forurensning av luft eller vann.

Industribedriftene har tatt imot utfordringen og legger mye arbeid og mange penger ned i arbeidet for å bedre forholdene.

Mange av dem har for øvrig etter teknisk og økonomisk evne gjort dette i årevis, og lenge før saken ble popularisert som «godt stoff» i presse og politiske kretser.

I det siste er en ny form for forurensning kommet sterkt i søkelyset — nemlig tobakksrøykingen. Bl. a. har Verdens Helseorganisasjon oppfordret

til øket innsats for å stanse «nikotindøden».

Noen vil spørre: Er det ikke en privat sak om man vil røke og ta risikoen eller å la det være? Og til det kan man svare ja, — men bare så lenge man ikke utsetter *andre* for skade. Ifølge overlege Kåre A. Larsen har imidlertid forskerne nå kunnet påvise at ikke-røkere som oppholder seg i røkfylte rom kan få de samme skader som røkere, f. eks. «sigarettbenet», som ofte ender med amputasjon.

Helsedirektoratet har foreslått for Samferdselsdepartementet at det bør innføres røkeforbud på alle rutegående transportmidler dersom det finnes bare ett oppholdsrom — slik at ingen skal tvinges til å oppholde seg i forurenset luft.

I bedriften her melder problemet seg vel først og fremst i spisesalene, men bl. a. arbeidsledere og kontorpersonale tilbringer en stor del av dagen i rom hvor røking vil forurense luften for alle som oppholder seg der.

Vår nå avdøde bedriftslege dr. Smith ble spurt om det burde gjennomføres røkeforbud i konferanserom, kontorer og spisesaler. Dr. Smith likte ikke tanken om forbud og foreslo at man i stedet skulle rette en henstilling til alle røkere om å avstå fra å skade sine medarbeidere ved å «dampe» i rom hvor også andre enn undersåtter av Kong Nikotin må oppholde seg. Ranheims-Nytt følger hermed denne oppfordring (alternativt — og stiller gjerne spalteplass til rådighet for innlegg for eller imot røkeforbud).

D.

Morgenbladet nov./des. 1970

Røkere utsetter andre i samme rom for skader

Krav om spesielle røkerom

Forskning i utlandet i den senere tid har vist at ikke-røkere som oppholder seg i røkfylte rom og derfor må inhalere tobakksrøken, kan få samme sykdommer som røkerne selv, uttalte overlege Kåre A. Larsen på årsmøtet for Landslaget mot tobakkskadene. Som eksempel nevnte overlegen det som i legekretser går under betegnelsen «sigarettbenet» og som ofte ender med amputasjon. Det dukker nå opp en rekke tilfeller av tobakksykdommer hos ikke-røkere som er blitt *røkforgiftet ved opphold i tobakksrøk, og vi må ta dette problem alvorlig, understreket overlege Larsen.*

I debatten på møtet mente mange at kravet om spesielle rom for røkere må reises over hele landet, først og fremst til våre helse-, skole- og samferdselsmyndigheter. I prinsippet har helsemyndighetene støttet kravet, idet Helsedirektoratet i brev til Samferdselsdepartementet i høst har fastslått at «det også ombord i ferger og rutebåter bør opprettes separate salonger/ oppholdsrom for røkere og ikke-

røkere, og at *det bør være røkeforbud om det bare finnes ett oppholdsrom.*»

Overlege Kåre A. Larsen, Oslo, er gjenvalgt som formann i L.M.T.

NH&ST 30/1 1970

Røkeforbud på offentlige steder

Geneve: Røking bør være forbudt på alle offentlige steder, fremholdt Verdens Helseorganisasjon (WHO) i går.

I en WHO-uttalelse het det at bruk av tobakk bare bør tillates voksne mennesker, og at det bør skje privat. Tobakk er årsak til fire ganger så mange dødsfall hvert år som trafikkulykker. I Storbritannia alene dør ca. 30.000 mennesker årlig på grunn av tobakksforbruk før de fyller 65 år.

Medisinske utgifter på grunn av sigarettøyking i USA beløper seg til 5,3 milliarder kroner i året, det vil si 20 pst. mer enn de 4,4 milliarder som årlig brukes til kjøp av sigaretter, heter det i WHO-uttalelsen.

WHO oppfordrer til økt innsats av helse- og utdanningsmyndighetene rundt om i verden for å stanse «nikotindøden».

* * *

Fra og med dette nummer tiltrer Fredrik Kiær som medlem av redaksjonskomiteen.

Vi ønsker ham velkommen!

Red.

* * *

En god venn er gått bort, en som du kunne ha full tillit til, og som alltid var rede til å hjelpe når noe sto på. I våre dager med den utpregede spesialisering som finner sted på alle områder, hører huslegen nærmest fortiden til. Vel er det så at spesialisten gir den beste garanti for riktig behandling innen sitt fagområde, men all-rounderen er nå et meget viktig ledd i systemet. Hvor betryggende var det ikke å ha en mann som dr. Smith å støtte seg til i nødens stund. Var det ikke som det falt en sten fra ditt hjerte når han kom inn gjennom døren, rolig, likevektig og med et oppmunnrende smil. Og var det deg selv det gjaldt, følte du deg ikke straks bedre? Du visste med usvikelig sikkerhet at nå ble det en råd. Når diagnosen var stillet, ble det foretatt som ville gi de beste muligheter for å komme ovenpå igjen, enten det besto i ordinerings av medisin, henvisning til spesialist eller innleggelse på sykehus.

Under helt andre forhold møtte du ham som bedriftslege. Da var det vanligvis ikke noe som feilte, bortsett fra at loddet på vekten måtte forskyves noen hakk lengere utover enn tilrådelig var, og du hadde en munter samtale med en humoristisk og hyggelig kar.

Det blir et stort savn for svært mange ikke å ha dr. Smith som et fast holdepunkt når det røyner på, og vi savner ikke minst det varmhjertede menneske vi følte oss så sterkt knyttet til.

A. M.

Hvorfor har skattetrekket steget?

Med veivilling tillatelse har vi sakset denne artikkelen fra husorganet «Vi hos Øglænd».

Mange lønnstakere og pensjonister har spurt seg selv (og oss!) om dette. Enkelte som har fått tillegg i lønnen eller pensjonen fra 1. januar, hevder at det meste er gått til skatt. Men reaksjonen er selvsagt ikke bare kommet fra lønnstakere og pensjonister. Også de næringsdrivende — som betaler sitt forskudd i form av forskuddsskatt — har merket at skattebeløpene er blitt større.

Hva er så årsaken?

Ja, her er flere forhold som spiller inn, og vi får ta dem i tur og orden.

La oss først gå tilbake i tid. Fra 1. januar 1967 ble folketrygden gjenomført, d.v.s. den delen av folketrygden som har med pensjonene å gjøre, alderspensjon, uførepensjon, etterlattepensjon, m. v. Lønnstakernes medlemsavgift til folketrygdens pensjonsdel har for årene 1967, 68, 69 og 70 utgjort 4 % av såkalt «Pensjonsgivende inntekt».

For en lønnstaker er pensjonsgivende inntekt normalt lik brutto årslønn, inkl. overtid m. v. Denne medlemsavgiften — pensjonsdelen — har hele tiden vært innkassert sammen med skattetrekket.

Maksimal pensjonsgivende inntekt har til og med 1970 vært satt til 8 ganger folketrygdens grunnbeløp, dvs. for 1970 (kr. 6800x8) kr. 54.400.

Fra 1971 er lønnstakernes medlemspremie (pensjonsdel) øket med 0,5 %, til 4,5 %, samtidig som maksimalt beregningsgrunnlag er forhøyet til 12 ganger grunnbeløpet, (kr. 7200x12) kr. 86.400. Denne premieforhøyelse er merkelig på alle inntektstrinn, men virket i forsterket grad på de noe høyere inntekter på grunn av forhøyelsen av maksimalt beregningsgrunnlag.

Det har hele tiden vært forutsetningen at syketrygden, arbeidsledighetstrygden og yrkesskadetrygden skulle innarbeides i folketrygden så snart saken var tilstrekkelig utredet og de administrative forhold lagt til

rette. Dette ble gjort fra 1. januar i år, og denne del av medlemspremien (sykedelen) utgjør 3,2 % av antatt inntekt.

Antatt inntekt vil si nettoinntekten før klassefradrag er tatt hensyn til.

Også «sykedelen» av folketrygdpremien inngår i skattetrekket, mens den tidligere ble trukket som egen post og innbetalt til trygdekassen. Premien er nå proporsjonal med inntektens størrelse, mens det før gjaldt faste satser pr. uke innefor forskjellige inntektstrinn. Stort sett er premien øket fra 1970 til 1971, men utslagene blir noe forskjellige, alt etter på hvilket inntektstrinn en befinner seg.

I tillegg til økningen av trygdepremiene, er også særskatten til utviklingshjelp øket fra 0,5 til 1 % for inntekter over kr. 15.000 i klasse 1 og kr. 20.000 i klasse 2.

Tidligere ble trygdepremiene trukket ved hver eneste ordinær lønnsutbetaling, mens det nå ikke blir noe trekk i de skattefrie perioder (ferien + ½ måned før jul). Økningen i skattetrekket skyldes også for en del dette forhold, men denne økning er jo ikke reell når året ses samlet.

For de noe høyere lønnsinntekter kommer også det forhold inn i bildet at når tabellrammen «sprenges» skal det trekkes 60 % i overskytende inntekt hvis vedkommende er i kl. 2, ellers 65 %. En slik rund prosent kan ikke gi helt nøyaktig trekk på alle inntektstrinn.

Det er ellers viktig å merke seg at det for 1971 ikke er skjedd noen forhøyelse av satsene hverken for statskatt, kommuneskatt eller kommunal fellesskatt (denne siste går til skattefordelingsfondet for skatteutjamning mellom kommunene).

Vi kan etter dette slå fast at det alt vesentlige av forhøyelsen av skattetrekket fra 1970 til 1971 skyldes forhøyelsen av trygdepremiene. Det kos-

ter å utbygge og opprettholde det sosiale trygdesystem, men det har vært bred politisk enighet om at dette skulle gjøres.

Dette er noe selvsagt alle er klar over, men vi har lett for å glemme det når vi får lønsslippen eller skattededlen.

Hva vil det f. eks. kreves i økning av trygdepremiene for at folketrygd-fondet skal kunne klare utgiftene ved

en sekning av pensjonsalderen? Muligens har informasjonen innen disse felt ikke vært god nok hittil.

Nedenfor har vi ved en tabellarisk oppstilling forsøkt å vise hvordan økningen i skattetrekket fordeler seg ved fem forskjellige lønnsbeløp. Alle alternativene bygger på skattytere i klasse 2 uten andre fradrag enn min-
stefradraget.

✕

Lønn pr. 14. dag

	kr. 800		kr. 1000		kr. 1500		kr. 2000		kr. 3000	
1971 Trekk etter tabell nr. 1720		193		265		490		739		1375
1970 Trekk etter tabell nr. 0720	162		222		424		650		1182	
1970 Trygdepremietrekk	22	184	28	250	35	459	49	699	55	1237
Økning i trekket		9		15		31		40		138
÷ økning som skyldes at trygdepremien nå blir inntrukket over 23 perioder, mot før 26		3		3		4		5		6
÷ økning i trekket som skyldes at tabelltrekket ikke alltid blir helt nøyaktig for høyere lønnsbeløp										9
Reell økning i skattene og trygdepremiene		6		12		27		35		123
Denne økning fordeler seg slik:										
1. Økning av utv.skatten fra ½ til 1 %		0		6		8		11		17
2. Økning av pensjonsdelen til folketrygden fra 4 til 4.5 ½, samt utvidelse av maks. beregningsgrunnlag		5		6		9		11		65
3. Økning av syketrygd- og arb.led.trygdepremien ved ny beregningsmåte		1		0		10		13		41
		6		12		27		35		123

Det må tas det forbehold at på grunn av avrundning m. v. kan differansetallene pr. lønnsperiode i ovenstående tabell ikke alltid bli helt i overensstemmelse med de tilsvarende tall på årsbasis. Tallene for trygdepremietrekk i 1970 er ifølge tariff som var gjeldende for Sandnes trygdekasse.

— — —
Det er mange lønnstakere som synes at den prosenten som er anført på skattekortets talong, og som nyttes

ved ekstrajobber, overtid, akkordoppgjør o. l. er urimelig høy. Vi hører også noen ganger bemerkninger om at det ikke svarer seg å arbeide overtid f. eks.

Når denne trekkprosenten er så høy, skyldes det at den skal dekke skatten av den inntekt som kommer «på toppen» av den ordinære inntekt (marginalskatten). Her blir det ingen skattefrie fradrag, fordi disse er gitt i tabelltrekket.

Den marginale skatteprosent kan vi spalte slik:

Kommuneskatt	20 %
Kommunal fellesskatt	3 %
Særskatt til utv.hjelp	3 %
½ % for innt. opptil 15.000 i kl. 1 og 20.000 i kl. 2).	
Folketrygd, pensj.and.	4.5%
Folketrygd, sykeandel	3.2%
	<u>7.7 %</u>
Margin.skatt, ekskl. statssk.	<u>31.7 %</u>

På inntekter over kr. 18.000 i kl. 1 og kr. 27.000 i kl. 2 kommer i tillegg statsskatt som varierer fra 10 % til 50 % (det ssite for inntekter over kr. 300.000).

I tabellen nedenfor har vi forsøkt å illustrere marginalskatten innenfor de mest alminnelige inntektsintervaller:

	Faktisk marginal skatteprosent	Trekkprosent på skattekortet
Opptil kr. 15 000 i kl. 1 og opptil kr. 20 000 i kl. 2	31.2	36
15 000—18 000 i kl. 1 og 20 000—27 000 i kl. 2	31.7	37
18 000—30 000 i kl. 1 og 27 000—45 000 i kl. 2	41.7	48
30 000—45 000 i kl. 1 og 45 000—60 000 i kl. 2	46.7	54
45 000—60 000 i kl. 1 og 60 000—75 000 i kl. 2	51.7	60

Som det fremgår av tabellen, er trekkprosenten på skattekortet (talongen) høyere enn den faktiske, marginale skatteprosent. Slik må det være hvis trekkprosenten normalt skal gi dekning for den skatt det blir ved ligningen.

Som kjent foretas det ikke skatte-trekk i ferielønn og feriepenge, og det er også trekkfritt to uker i desember (i pensjoner gjelder fritaket hele desember).

Feriepenge beregnes også av overtid m.v. (9.5 %).

På grunn av dette trekkfritaket regner vi med at det blir foretatt skattetrekk i ca. 87 % av lønnsutbetalingene gjennom året. Hvis overtid o. l. påløper noenlunde jevnt, vil tilsvarende også gjelde for slike ekstrautbetalinger.

Når den faktiske marginalprosent er 31.2 blir derfor trekkprosenten:

$$31.2 \times 100 = 36$$

87

Det kan være grunn til å være oppmerksom på dette forhold ved vurderingen over hva man «har igjen» for overtidsinnsats m.v. Man har egentlig noe mer igjen enn hva lønns slippen viser.

Dette «noe mer» vil man få kompensert ved utbetaling av trekkfrie feriepenge og ved trekkfri overtid i desember. Og hvis det ikke blir tilstrekkelig dekket ved dette, vil det bli oppgjort i forbindelse med ligning og avregning.

Men selv om den faktiske marginalskatt er noe mindre enn trekkprosenten på talongen viser, er det til å unn-

gå at mange mener den er stor. Den har øket de senere år, særlig for de noe lavere inntekter.

Også her er det imidlertid trygde-systemet som krever sitt. Det var før ikke vanlig at pensjonspremie ble be-regnet av f. eks. overtidsgodtgjørelse,

og overtidsgodtgjørelse ble heller ikke belastet med premie til trygdekassen.

Imidlertid må det tas med på pluss-siden i vurderingen at overtid o.l. samt inntekt ved ekstraarbeid nå vil føre til høyere tilleggspensjon når den tid kommer.

*Avgiften til folketrygden i tiden
1/7—31/12 1971.*

Den 11/6 d. å. vedtok Stortinget at satsen for arbeidsgiveravgift til folke-trygden skal *forhøyes med 1,2 % med* virkning fra 1. juli d. å.

Stortinget forutsatte at 0,4 % av forhøyelsen skulle bæres av arbeids-takerne og 0,8 % av arbeidsgiverne. Av praktiske årsaker, bl. a. på grunn av forlenget utarbeidede trekktablel-ler, var det det imidlertid ikke mulig allerede for året 1971 formelt å legge noen del av avgiftsforhøyelsen på ar-beidstakerne.

Stortingets forutsetning om at 0,4 % skulle bæres av arbeidstakerne, er i stedet ordnet ved egen lov hvor arbeidsgiverne har rett til å redusere vederlaget til arbeidstakerne med 0,4 % av lønn og annen godtgjørelse som det svares arbeidsgiveravgift av i henhold til folketrygdlovens § 16—3.

Dette vil si at *alle våre ansatte i tiden 1. juli—31. desember 1971 får redusert sin lønn og andre godtgjørel-ser som det skal svares avgift av til folketrygden med 0,4 %*. Ved beregning av skattetrekk blir det reduserte lønnsbeløp lagt til grunn.

In memoriam

Arthur Nilsen	Født	5/10	1899	—	Død	13/4	1971
Hilmar Johansen	»	11/1	1900	—	»	1/7	1971
Odd Smith	»	4/9	1901	—	»	28/7	1971
Sivert Syrstad	»	19/8	1885	—	»	31/7	1971

Pensjonist-turen

Deltakerne i Falstadskogen

Om værgudene hadde bestemt seg for å peke nese til meteorologene i Bergen den dagen — eller om en av pensjonistene satt inne med magisk evne til å omskape vår regngråtriste tilværelse — skal være usagt. Onsdag 18. august — årets pensjonistdag — var i hvert fall bare uskyldsblå himmel og solglade landskap hele dagen til ende.

Litt etter kl. 9 om morgenen satt vi alle, ca. 100 pensjonister og 7 ansatte, klare til å dra av gårde i 2 busser og 4 privatbiler.

Turen gikk nordover E6 til vårt første stoppested, Fiborgtangen. Nordenfjelske Treforedling ligger både vakert og praktisk til — noen steinkast fra Europaveien — med sjøkanalen og kaianlegget for den ene enden av bedriftsområdet. På hovedtrappen foran de lyse og tidsmessige kontorbygningene ble vi møtt av personalsjef Gundrosen, som ønsket velkommen. Vi satte også pris på at Arbeider-Avisas medarbeider i Levanger, Ole Alstad, var til stede og dekket turen for sin avis.

Omvisningen avslørte en hypermoderne bedrift med imponerende produksjonskapasitet. — Nordenfjelske Treforedling produserer tre ganger Norges forbruk av avisepapir pr. år, og de to 115 meter lange papirmaskinene sprinter avgårde med en hastighet av 700 m pr. minutt. For mange av «kjennerne» blant pensjonistene var besøket en interessant opplevelse, og noen glemte faktisk tiden for avgang.

Men omsider var vi atter samlet, og deretter bar det av sted til Kaffistova i Levanger, der festsalen var duket og dekket etter alle kunstens regler. Etablisementet skal ha all ære av den innherredssodden det var tet opp med, og bløtkaken og kaffen etterpå satte prikken over ien.

Ved bordet holdt personalsjef Hil-marsen en kort tale, der han blant annet ga uttrykk for glede over at så mange pensjonister tok del i vår årlige tur. Dette viser at behovet for en utflukt så absolutt er til stede og at pensjonistene setter pris på et slikt opplegg. Vi på vår side vil fortsette

Det serveres innherredssodd på Levanger

Minnesmerker i Falstadskogen

*Alfred Nilsen og
Kristoffer Johansen
ser ut til å trives
på Levanger.*

*Jakob Grytbakk,
Hjørdis Grytbakk,
Ellen Kvithammer,
Reidun Jakobsen*

*T. Barstad gir
informasjoner.*

med å arrangere årlige pensjonistdager, sa Hilmarsen, som til slutt overbrakte en hilsen fra bedriftsledelsen.

Før oppbrudd rettet pensjonist Olaf Fossen et veltortjent takk for maten til Kaffistova i Levanger, og han ga også lovord til bedriften for den villighet den viser pensjonistene.

Nå fortsatte turen tilbake over Fiborg og via Falstad inn i Trondheims kjøkkenhage — Frosta. Da Asmund Vinje sommeren 1860 kom til Innherred skrev han diktet «Her ser eg fagre fjord og bygder». Som den strengt rasjonalistiske person han var, roste Vinje aldri uten grunn. Men Innherredsbygdene må virkelig imponere den som har sans for velstelte gårdsbruk i frodige bygder. Og Frosta er en verdig representant i så måte.

Rik på minnesmerker er også denne kommunen.

Ingen var mer opptatt i sin samtid enn Vinje av å vise «retta og vranga på livsens vev». Og før han ga seg Frosta i vold, ville han vel i dag — som vi — besøkt en av de verste vrangsider i trøndsk historie, nemlig Falstad.

Foran den dystre og ruvende Falstadskogen står et minnesmerke og vitner om sult, pinsler og tortur — om henrettelser og bestialske drap.

Guiden kan fortelle om 206 henrettelser på vel et år i Falstadskogen og om nærmere 6000 mennesker som i løpet av krigen var sperret inne i et redselsfylt og uverdigg liv bak konsentrasjonsleirens piggrådgerder.

Men heldigvis finner vi på Frosta hyggeligere minnesteder minner om kultur.

At frostingene er blitt Trøndelags kjøkkenhagedyrkere framfor noen annen, kan de takke cistercienser-munkene for. I 1207 bygde munkene et kloster på Tautra, og de var gode læremestere for frostingene når det gjaldt hagebruk.

Med Tormod Barstad som kolonneleder tar vi «snarveien» til det gamle

Frostatinget med Logtun kirke (Lovtunskirken).

Midt oppe på tinghaugen står en ca. 4 m høy bauta av norsk gråstein omkranset av mindre bautasteiner som forteller om de ulike fylkene som tok del på tinget med sine tingmenn.

Frostatinget har trolig eksistert helt fra 500-tallet, og her satte Håkon den Gode (934—961) Frostatingsloven, sier Snorre. Selv om lovene først ble nedskrevet under Kong Håkon, hadde de nok eksistert muntlig gjennom lovsigsmenn i mange hundre år forut.

Så her er vi i sannhet samlet på historisk grunn.

Gamle Logtun kirke er en av Trøndelags vakreste. Den ble oppført i tidsrommet 1250—1400 og var senere også privat eiendom i mange mannsaldrer — inntil løytnant Coldevin solgte den til Frosta kommune i 1857. I 1868 ble den revet — bare murene sto igjen — men med historielaget og ikke å forglemme presten Pharo's innsats — ble den gjenoppbygd i tidsrommet 1927—1950.

Den vakre altertavlen og prekestolen er forlengst kommet på plass etter museopphold i Trondheim, og kirken ble behørig innviet av biskop Fjellbu noen år etter siste krig.

I det hele synes vi å ha opplevd mye denne dagen, da vi atter setter oss i busser og biler for å dra videre over Frosta og innover langs Åsenfjorden.

En kaffepause på kaféen i Paradisbukta utgjør siste opphold underveis.

På tinghaugen har Tormod Barstad utbasunert at vi kan få kjøpt jordbær fra oppmøtt bil ved Paradisbukta. Den siste lille begivenhet på turen preges derfor av livlig handel, til forbrukervennlige priser — som det så smukt heter.

Ca. kl. 19.30 er vi tilbake, og farvel og takksigelser avslutter årets pensjonistdag.

H. M.

70 år

Efraim Johansen 21. september

Oskar Westberg 30. september

Efraim Johansen fulgte det vanlige mønster for inntreden i arbeidslivet på den tiden, hvilket vil si at han, da han var kommet til skjels år og alder (15 år) møtte opp i fjæra og fant sin plass blant mannskapet der nede. Etter endel år ble han overflyttet til papirfabrikken, nærmere bestemt den nåværende etterbehandlingsavdeling, hvor han ble kreppruller, en jobb som passet ham fortreffelig og som han også skjøt på en utmerket måte. Som den pålitelige og samvittighetsfulle ordenskar han er, satte han ikke bare sin ære i å produsere prima ruller, men også å holde maskinen i tipp topp stand. Blant annet hadde han skaffet seg en ekstra langbustet kost som han daglig pusset maskinen med etter endt arbeid. Det var sikkert med den dypeste beklagelse han overløt til de to neste skiftene å ta hånd om maskinen, og riktig ille var det når han hadde ferie og maskinen helt og holdent kom i andres hender. Det fortelles at en gang han kom tilbake etter et slikt fravær, saumfør han maskinen meget grundig og ga til slutt med en oppgitt hoderysten uttrykk for at han tydelig hadde vært borte lenge nok. Skaden var neppe opprettelig, og det tok sikkert ikke

lang tid før han hadde fått trimmet sin kjære maskin.

Efraim Johansen har alltid vært meget interessert i sitt arbeid og også i det som foregår i bedriftens øvrige avdelinger. For øvrig har hans interesser vært konsentrert om hjemmet. Siden han skaffet seg hytte inne ved Hoklingen i Åsen har han benyttet enhver anledning til å dra dit inn. Etter at han av helsemessige grunner måtte trekke seg tilbake, har nok hytta blitt betraktet som hjemmet og leiligheten på Ranheim som vinterhi. Det er lett å forestille seg hvordan han må kose seg ved å ha et helt hus å stelle og pusle med og holde i orden.

For sitt arbeid i bedriften ble han i 1949 tildelt medaljen for lang og tro tjeneste, og i år ble han dekorert med Kongens fortjenstmedalje.

*

Oskar Westberg begynte også i fjæra som 15-åring, men dog ikke under basen der nede. Han ble innrullert hos byggmesteren, og arbeidet i fjæra besto i å sanke stein til lutfiltrerene. Da det oppdraget var utført, ble han overlatt tøyene til en av gammene i avdelingen, og drev i flere år som kjører på saga. Men Westberg hadde god lyst til å få nærmere rede på selve produksjonsprosessen, og søkte seg inn i cellulosefabrikken. Her arbeidet han i tur og orden i huggeri, sodahus og kaustiseringsavdelingen (lutloftet). I 1946 overtok han jobben som vaktmann. Westberg har likt seg meget godt i samtlige stillinger han har innehatt og kan i grunnen ikke fremheve noen arbeidsplass som den likeste. Årsaken til dette er ikke vanskelig å forstå. Westberg har hatt den innstillingen at det er ikke jobben i seg selv som gir arbeidsgleden, men den ting at den blir vel utført. Og det er det ingen tvil om at hvor som helst Westberg ble plassert, ble arbeidet utført på aller beste måte. Han har dessuten et meget godt håndlag, og selv i dag med det handicap

han har, er det mange fine ting som blir til i snekkerverkstedet hans. Han har også lagt ned adskillig arbeid i sønnens nybygg. Å være i aktivitet er en livsbetingelse for Westberg. Friluftsliv har øvd en sterkt tiltrekning på ham, men det er ikke først og fremst skog og mark, men sjøen hans hu har stått til. Han har riktig vært i sitt ess når han kunne ligge ute på sjøen og dra fisk.

Westberg så frem til å bli pensjonist, — ikke for å kunne sette seg

ned og ta det med ro. Nei, aktiviteten blir det nok ingen avtrapping i. Men når han stempler seg ut for siste gang etter 55 års tjeneste, vil han få bedre tid til andre gjøremål. Hus og have krever jo sitt, og ellers er det mange ting som den virksomme herre trenger tiden til å ta seg av.

Når det gjelder dekorasjoner, har selvfølgelig Westberg så vel medaljen for lang og tro tjeneste som Kongens fortjenstmedalje.

A. M.

En smilende Eli Alseth — innehaver av bedriftens ferskeste lærebrev.

Eli Alseth

heter innkjøpsavdelingens nye tilskudd til den lille, men eksklusive krets av kontordamer som har oppfylt sin 2-årige lærlingekontrakt ved A/S Ranheim Papirfabrik.

Mandag 30. august ble hun feiret med bløtkake og blomster i Hovedkontorets konferanserom.

Med velvalgte ord fremholdt personalsjef Hilmarsen nytten av å ha gjennomgått et opplæringsprogram for kontorlæringer, og takket Eli Alseth for at hun hadde gjennomført sin «2-årsplan».

Innkjøpsdisponent Dyblie overrakte frk. Alseth hennes lærebrev under akklamasjon fra samtlige tilstedeværende, som bl. a. tallet alle ansatte fra «Innkjøp».

H. M.

60 år:

Johan Refseth 2/11 - 71

50 år:

Aslaug Stav 15/10 - 71

Alf Olsen 19/10 - 71

Eva Haseth 4/11 - 71

Peder Stamnes 8/11 - 71

Asbjørn Kvarme 30/11 - 71

HYTTEBYGGERE

Arvid Skjervold har satt seg opp hytte ved Aursundsjøen. Nå er Aursunden ganske stor, så vi må derfor lokalisere det litt nærmere.

Han tar av ved Glåmos og kjører 16 km derfra på sørsia av sjøen og fram til en plass som heter Bekkos. Der, i ei bjørkli 400 m fra stranda, har han plasert ei 45 kvm stor tømmerhytte, laget i Rindalen.

— Hvordan kom du på å søke disse traktene?

— Jeg har en kamerat som har hytte i nærheten, det er forklaringen. Heimefra og til hytta er det 16 mil, ca. to og en halv time med bilen.

Skjervold mener at dette er akkurat plassen for å kople av. Det er fisk i Aursunden, sik, ørret og rør. Det er multer på myrene, og er du interessert i gruvedrift ligger Storvartz bare 5 km unna. En bytur til Røros er også verd å ta med, og dit er det bare to mil. — Under arbeidet med hytta, og sikkert også siden, kan en miste en hammer, en sag eller hva som helst, Da er det bare å ta båten og ro over til Inga Tamnes som har heimen sin ikke langt fra hytta, og få oppklart alle mysterier.

B.

